

SAĞLIK NET 2 NELER OLUYOR?

Hastalara ait, TC numarası, kimlik ve adres bilgileri dahil olmak üzere her türlü sağlık verisinin, herhangi bir elemenden geçirilmeden, herhangi bir koruma ve denetim önlemi almadan merkezi olarak depolanmasına imkan veren Sağlık Net 2 isimli bilgisayar programı, uygulanmaya başlandığından bu yana itirazların ve tartışmaların bir parçası oldu/oluyor.

Sistem uzun zamandır uygulanmakta olduğu halde, ilk kez, 2 Kasım 2011 tarihinde yürürlüğe giren 663 sayılı KHK ile; “Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşların Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”nin 47. maddesi ile Bakanlık ve bağlı kuruluşlarının, BÜTÜN kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarından sağlık hizmeti alanların, aldıkları sağlık hizmetinin gereği olarak ilgili sağlık kurum ve kuruluşuna vermek zorunda oldukları kişisel bilgileri ve bu kimselere verilen hizmete ilişkin bilgileri her türlü vasıta ile toplamaya, işlemeye ve PAYLAŞMAYA yetkili” olduğu düzenlendi.

17 Kasım 2012 tarihinde 'Sağlık Net 2 Veri Gönderimi' başlıklı bir Genelge dolaşıma girdi ve hastaların bilgilerinin merkezi sistemle Bakanlığa gönderilmesi istendi.

14 Şubat 2013 tarihinde Anayasa Mahkemesi, “Sağlık.Net 2” uygulamasının dayanağı olarak gösterilen 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 47. maddesinde yer alan; *Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşların her türlü sağlık verisini toplama, işleme, paylaşma, kamu ve özel ilgili bütün kişilerden bu bilgileri isteme yetkilerini içeren ilk üç fıkrasını iptal ettiğini açıkladı.*

Buna rağmen 2013 yılının özellikle nisan ve temmuz ayları arasında muayenehaneler, poliklinikler, diyaliz merkezleri, laboratuvarlar başta olmak üzere ağırlıklı hekimler tarafından işletilen sağlık kuruluşları, bu bilgisayar sistemine “entegre olmaya”, daha doğru ifadeyle para verip satın almaya davet edildi! Hukuk büromuz tarafından hazırlanan itiraz dilekçelerinin sunulmasının ardından bir sessizlik dönemi başladı, hekimlere yönelik başkaca yaptırım uygulanmadı!

12 Temmuz 2013 tarihinde bu kez 6495 sayılı Torba Yasa ile, Anayasa Mahkemesi tarafından hukuka aykırı bulunan hüküm, noktası-virgülü dahi değiştirilmeden aynen yasalaştı!!! Türk Tabipleri Birliği'nin yaptığı hukuki hazırlık, Anamuhalefet Partisi tarafından incelendi ve sonrasında Anayasa Mahkemesi'ne taşındı. Anayasa Mahkemesi kararını henüz açıklamadı ama bu maddenin, önceki seferde olduğu gibi, hukuka açıkça aykırı bulunarak iptal edilmesini bekliyoruz.

Geçen günlerde Danıştay 15. Dairesi tarafından verilen yürütmenin durdurulması kararı da, bu beklentimizi arttırdı. Yukarıda da değindiğimiz gibi, Sağlık Bakanlığı 'Sağlık Net 2 Veri Gönderimi' başlıklı bir Genelge yayınlamaya, kamu-özel bütün sağlık kuruluşlarından hastaların bilgilerini, Sağlık Net 2 sistemiyle kendisine gönderilmesini istemişti. Genelge'nin iptali talebiyle TTB tarafından açılan dava sonucunda Danıştay 15. Dairesi; *kişisel sağlık bilgilerinin hassas veri olarak kabul edildiği, bunların toplanmasının, işlenmesinin, kapsamının, koşullarının ve bu verilerin korunmasına ilişkin usul ve esasların Kanun'la ayrıntılı olarak belirlenmesi gerektiği, yine kanunda kişisel sağlık verilerine ilişkin sınırlamaların ortaya konulması gerektiği, bunları hukuka uygun bir biçimde Kanun'la düzenlemeksizin **sağlık hizmeti alanların kişisel bilgileri ve bu kişilere verilen hizmete ilişkin bilgilerin toplanmasının, işlenmesinin ve paylaşılmasının***

hukuken olanaklı olmadığı belirterek; 663 sayılı KHK'nin 47. maddesinin tüm sağlık verilerinin kayıt altına alınmasını sağlayan ve bir veri tabanı sistemi şeklinde kurulan sağlık net 2 veri gönderim sisteminin işleyişine ilişkin **tüm ayrıntıları kapsayan yasal bir düzenleme olmadığı ve buna dayanarak bu yönde işlem yapılamayacağı**nın da altını çizmiş oldu.

Belirttiğimiz gibi her iki yasal düzenleme de birbirinin kopyası olduğu için ilk düzenlemenin hukuka aykırı olduğunu saptayan Anayasa Mahkemesi ve Danıştay kararının, ikinci düzenleme için de geçerli olacağı/geçerli olması gerektiği açıktır. Ancak geride bıraktığımız hafta İlçe Sağlık Müdürlükleri kanalıyla yazılar tebliğ edilmeye başlanmıştır. Bu yazıların bir kısmında sadece Sağlık Net 2 sistemine entegre olmak gerektiğinden, bir kısmında “Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının Antibiyotik Kullanımının İzlenmesi ve Değerlendirilmesi” isimli çalışma nedeniyle Sağlık-Net2 veri tabanına entegrasyonun hemen sağlanmasından söz edilmektedir.

Görüldüğü gibi (hukuk büromuza ileildiği kadarıyla) Bağcılar, Şişli, Ataşehir, Kadıköy, Başakşehir... Kaymakamlıkları ile dolaşıma giren yazıların ortak noktası muayenehane, laboratuvar, tıp merkezi ve polikliniklerin “Sağlık-Net 2 sistemine entegre olmaları ve şifre almaları”dır.

Yani bir kez daha hukuki süreçler tamamlanmadan, Anayasa Mahkemesi'nin kararı beklenmeden “entegrasyon” ısrarına muhatap olunmaktadır. Ancak bu sefer geride bıraktığımız süreçten farklı. Çünkü aynı konuda verilmiş yargı kararları var. Anayasa Mahkemesi noktası, virgülüne kadar aynı olan maddeyi hukuka aykırı bulmuş, Danıştay 15. Dairesi de mevcut düzenlemenin yeterli olmayacağını, sağlık verilerinin nasıl toplanacağı, nasıl korunacağı, nasıl işleneceği... hususlarının ancak ve ancak kanunda ve ayrıntılı olarak düzenlenmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu iki yargı kararına rağmen, hala ısrar etmek, olsa olsa ‘hukuk ve yargı kararlarını tanımamak’ olarak adlandırılabilir. Kuşkusuz ki bir hukuk devletinde, sadece vatandaşlar değil, yönetenler de yargı kararları ve hukuki düzenlemelerle bağlıdır ve uymak zorundadır.

Bu nedenle ve **bir kez daha Sağlık Bakanlığı'na yargı kararlarını hatırlatıyor ve hastalar ile hekimler arasındaki güven ilişkisini zedeleyen, özel hayatın gizliliği ilkesine ve sır saklama yükümlülüğüne açıkça aykırı olan bu tebligatların derhal durması ve hukuki sürecin tamamlanmasının beklenmesi çağrısında bulunuyoruz.** Aksi halde hem hekimler hem hastalar yönünden, telafisi imkansız zararlar doğacaktır. (Hekimler için hazırladığımız dilekçe örnekleri ektedir)

Son olarak ve herhangi bir tereddüde yol açmaması için olası yaptırımdan söz etmek istiyoruz. 18 Ocak 2014 tarihinde yürürlüğe giren 6514 sayılı Torba Yasa ile “Bakanlıkça belirlenen kayıtları uygun şekilde tutmayan veya bildirim zorunluluğunu yerine getirmeyen sağlık kurum ve kuruluşları **iki defa uyarılır.** Uyarıya uymayanlara bir önceki aya ait brüt hizmet gelirinin yüzde biri kadar idari para cezası verilir.” düzenlemesi getirildi. Hukuk büromuza iletilen, yukarıda içeriklerini özetlediğimiz yazılar, “uyarı” yazıları değildir, herhangi bir müeyyideleri yoktur. Başkaca yazılar tebliğ edildiğinden hukuk büromuzla bağlantı kurulması son derece gerekli ve önemlidir.

Kaldı ki Anayasa Mahkemesi'nin yakın zaman içinde söz konusu düzenlemenin de içinde olduğu torba kanunu gündemine alması beklenmektedir.

27.10.2014
İstanbul Tabip Odası
Hukuk Bürosu

